

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący)

SSN Roman Kuczyński

SSA Piotr Prusinowski (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania J. S. PBU S. – P.S.J. w S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.
z udziałem zainteresowanej S. M.
o zasiłek chorobowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 października 2014 r.,
zażalenia odwołującego się od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 4 stycznia 2012 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy w P. odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy J. S. – Przedsiębiorstwo Budowlano Usługowe „S.-P.” Spółka Jawna w S., wniesioną od wyroku z dnia 12 marca 2010 r. Sąd ten wskazał, że wprawdzie w skardze kasacyjnej pełnomocnik wnioskodawcy określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 10.324,20 zł, to jednak nie jest ona prawidłowa. Podkreślił, że przedmiotem postępowania było stwierdzenie nadpłaty zasiłku dokonane przez płatnika PBU „S.-P.” na rzecz zainteresowanej S. M. za okres od dnia 7 grudnia 2000 r. do dnia 31 marca 2001 r. oraz od dnia 6 sierpnia 2001 r. do dnia 30 września 2001 r. w łącznej kwocie 7.289 zł. W rezultacie Sąd

drugiej instancji działając na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. sprawdził wartość przedmiotu zaskarżenia i ustalił ją na kwotę 7.289 zł. Opierając się na art. 398² § 1 k.p.c. w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną płatnika składek jako niedopuszczalną (z uwagi na to, że wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekraczała 10.000 zł).

Zażalenie wniósł J. S. – PBU „S.-P.” Zaskarżył postanowienie z dnia 4 stycznia 2012 r. w całości, domagając się jego uchylenia i nadania skardze kasacyjnej biegu. W uzasadnieniu środka odwoławczego podniósł, że Sąd drugiej instancji błędnie ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia. Podkreślił, że wynosi ona 10.324,20 zł. Uzasadniając swoje stanowisko podał, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. wydał w dniu 5 lipca 2002 r. decyzję, na podstawie której domagał się od wnioskodawcy zwrotu kwoty 10.324,20 zł tytułem nienależnie wypłaconych zasiłków. Zdaniem skarżącego należność o tej wartości stanowiła przedmiot sporu i obowiązuje przez cały czas postępowania. Podał, że decyzja organu rentowego z dnia 11 września 2006 r. nie wszczęła nowego sporu, ale była konsekwencją wcześniejszych rozstrzygnięć (decyzji z dnia 5 lipca 2002 r. i z dnia 14 lutego 2003 r.). Płatnik składek zakwestionował również prawo Sądu odwoławczego do ponownego badania wartości przedmiotu sporu. Zdaniem skarżącego doszło do naruszenia przepisu art. 19 § 2 k.p.c. w związku z art. 25 § 2 k.p.c. i art. 26 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne. Zakwestionowanie przez skarżącego dopuszczalności sprawdzenia i ustalenia prawidłowego przedmiotu zaskarżenia pozostaje w opozycji do przepisu art. 368 § 2 zdanie drugi k.p.c., zgodnie z którym art. 25 § 1 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym stosuje się odpowiednio. Rozwiązanie to na podstawie art. 398²¹ k.p.c., jest aktualne również w postępowaniu wywołanym skargą kasacyjną. Nie można pominąć, że przepisy art. 25 i 26 k.p.c. mają na celu ustabilizowanie wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia) na potrzeby określenia właściwości rzeczowej sądu i wysokości należnych opłat sądowych. W postępowaniu kasacyjnym taka potrzeba już nie

występuje, ważne jest natomiast by rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy podlegały jedynie te skargi kasacyjne, których dopuszczalność przewidują przepisy procesowe, a nie te, w których niewłaściwie została określona wartość przedmiotu zaskarżenia. W konsekwencji brak sprawdzenia wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia podanego w apelacji nie wyłącza weryfikacji w postępowaniu wywołanym skargą kasacyjną. Wartość przedmiotu zaskarżenia, określona przez wnoszącego skargę z naruszeniem reguł wynikających z art. 19-24 k.p.c., nie jest wiążąca dla oceny dopuszczalności skargi i podlega sprawdzeniu zarówno przez sąd drugiej instancji, jak i Sąd Najwyższy, na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2013 r., II UZ 61/13, LEX nr 1396417; z dnia 11 września 2013 r., II UZ 45/13, LEX nr 1375203, z dnia 21 listopada 2011 r., II UZ 36/11, LEX nr 1311784). Bezpodstawny jest zatem zarzut naruszenia przepisu art. 25 § 2 k.p.c. i art. 26 k.p.c.

W zażaleniu płatnik składek uznał, że Sąd drugiej instancji wadliwie ustalił wartość zaskarżenia. Wskazał na przedmiot sporu, który jego zdaniem wynosił 10.324,20 zł. Skarżący podkreślił, że w dniu 5 lipca 2002 r. organ rentowy wydał decyzję, w której domagał się zwrotu kwoty o tej wartości. Decyzja ta, jego zdaniem, zdefiniowała spór, a wskazana w niej kwota nadal jest aktualna. Upoważniło to wnoszącego zażalenie do twierdzenia, że decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 września 2006 r. nie zainicjowała nowego postępowania. W ocenie Sądu Najwyższego przeprowadzony przez odwołującego się wywód nie jest trafny. Analiza akt sprawy nie pozostawia żadnych wątpliwości, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była należność wynosząca 7.289,01 zł. Organ rentowy w decyzji z dnia 11 września 2006 r. stwierdził nadpłatę zasiłku chorobowego dla S. M. w kwocie 7.289,01 zł za okres od dnia 7 grudnia 2000 r. do dnia 31 marca 2001 r. i od dnia 6 sierpnia 2001 r. do dnia 30 września 2001 r. Wnioskodawca odwołał się od tej decyzji. Sąd Rejonowy w P. w wyroku z dnia 9 lutego 2007 r. oddalił odwołanie płatnika, a Sąd Okręgowy w P. w wyroku z dnia 11 maja 2007 r. nie uwzględnił jego apelacji. Skarżący nawiązał do zakończonego prawomocnie postępowania składając w dniu 15 lipca 2008 r. skargę o jego wznowienie. Symptomatyczne jest, że w skardze domagał się uchylenia decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 września 2006 r. i zasądzenia zwrotu

kwoty 7.289,01 zł z ustawowymi odsetkami. Uwzględnienie skargi o wznowienie postępowania skutkowało uchyleniem wcześniejszych wyroków i ponownym rozpoznaniem odwołania do decyzji organu rentowego z dnia 11 września 2006 r. Sąd Rejonowy w P. wydając w dniu 22 października 2009 r. wyrok oddalający odwołanie odnosił się do wskazanej decyzji. Wnioskodawca składając apelację podał jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 10.324,20 zł. Analogicznie uczynił w skardze kasacyjnej. W obu przypadkach nie uzasadnił przyczyny podania takiej kwoty.

Przedstawiona historia sporu, prowadzonego przez wnioskodawcę i Zakład Ubezpieczeń Społecznych, autoryzuje jego przedmiot. Dotyczył on zawyżonego zasiłku chorobowego w kwocie 7.289.01 zł. Ewentualne inne żądania skarżącego nie były i nie mogły być rozpoznawane w postępowaniu wywołanym odwołaniem od decyzji z dnia 11 września 2006 r. Konkluzja ta jest zrozumiała, gdy uwzględni się przepisy regulujące postępowanie wszczęte odwołaniem od decyzji organu rentowego. Rolą sądu ubezpieczeń społecznych jest skontrolowanie wcześniejszego rozstrzygnięcia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Istotą postępowania w tej kategorii spraw jest konieczność zachowania swoistej instancyjności. Na początku przedmiot sporu oceniany jest przez organ rentowy, a dopiero następnie podlega on kontroli sądu. Sekwencja ta zmusza do podkreślenia, że postępowanie sądowe ma charakter wtórny do pierwotnego trybu postępowania przed organem rentowym. W rezultacie sąd nie może we własnym zakresie ustalać sytuacji prawnej uczestników ubezpieczenia społecznego. Kontrola sądu musi korespondować z zakresem rozstrzygnięcia dokonanego w decyzji administracyjnej. Wyklucza to możliwość powoływania się przez płatnika składek na wcześniejsze postępowania zakończone decyzjami organu rentowego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydając każdorazowo decyzję administracyjną uwzględnia aktualny stan prawny, faktyczny i dowodowy. Wskazane okoliczności identyfikują werdykt organu rentowego. Funkcja kontrolna sądu koncentruje uwagę na ocenie materii, która wcześniej była tematem decyzji. Zasadniczym celem postępowania przed sądem jest merytoryczne rozstrzygnięcie o żądaniach strony, co do których powstał spór (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.05.1996 r., II URN 1/96, OSNAPiUS 1996 nr 21, poz. 324). Oznacza to, że funkcja rozpoznawcza

sądu ograniczona została przedmiotem i zakresem konkretnej decyzji organu rentowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601). Wtórne znaczenie ma zakres odwołania (por. postanowienie z dnia 11 kwietnia 2006 r., II UZ 1/06, niepublikowane). W rezultacie żądanie niebędące przedmiotem decyzji organu rentowego oraz rozpoznania sądu nie może podlegać uwzględnieniu przy ocenie dopuszczalności skargi kasacyjnej, ani stanowić podstawy określenia wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2001 r., II UZ 25/01, LEX nr 152710 oraz z dnia 8 lutego 2002 r., II UKN 45/01, OSNP 2003 nr 22, poz. 553). W konsekwencji zarzut naruszenia art. 19 § 2 k.p.c. nie jest przekonywujący.

Sumując, postawione w zażaleniu przez wnioskodawcę zarzuty naruszenia przepisów postępowania są bezpodstawne. Dlatego zgodnie z przepisem art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.